

Grågås

Anser anser

Grågås

Greylag goose

Grågåsen er udbredt i det nordlige og østlige Europa og videre østover gennem Sibirien. I Nordvesteuropa findes en stor ynglebestand på Island, og arten er vidt udbredt i Storbritannien og ved kysterne i Norge. De nordlige bestande, inklusive de islandske og norske, overvintrer syd for yngleområderne. På Færøerne er grågås en almindelig ynglefugl over det meste af øgruppen. Ynglebestanden har tidligere været udryddet, men i 1960'erne blev to tilskadekomne vilde fugle udsat i Tórshavn, og det gav anledning til, at arten atter begyndte at yngle. I dag er bestanden på 250-300 par (Jensen 2006). På Færøerne er grågås endvidere en ret almindelig træk- og vintergæst. Jagt på grågås er ikke tilladt på Færøerne.

Mærknings- og genmeldingsdata

I alt er 85 grågæs ringmærket på Færøerne, på fire lokaliteter (fig. 2). Flest er mærket i Marknagil i Tórshavn (62) og ved Fjallavatn på Vágar (21). Den første grågås på Færøerne blev ringmærket i 1970 (Hoyvík, Streymoy). Flest grågæs er mærket i årene 1986 (34), 1987 (34) og 1989 (16) (fig. 4). Størstedelen (98%) er mærket i juli (fig. 3). Herudover er én fugl mærket 26. november og én 15. februar. Den eneste kønsbestemte fugl var en han. Blandt de aldersbestemte fugle (n=85) var 39% unger, 19% ungfugle (1k) og 42% ældre fugle (2k+). De fleste fugle er fanget i familieflokke, i tiden mens unger og voksne ikke kan flyve. Fuglene er drevet ind i en fold eller indhegning.

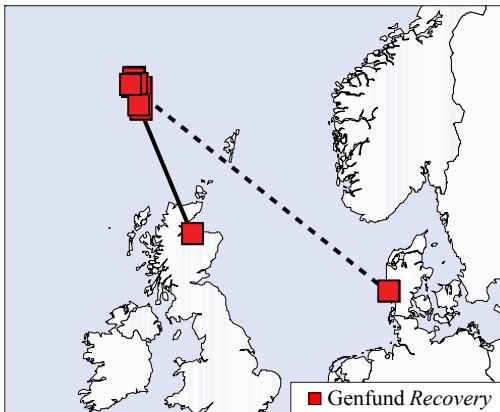

Fig. 1. Samtlige genfund af grågås ringmærket på Færøerne (n=25). Fuldt optrukket linje angiver direkte træk, og stiplede linje forbinder mærknings- og genfundssted. All recoveries of greylag geese ringed in the Faroes (n=25). The unbroken line indicates direct migration and the dashed line connects ringing and recovery sites.

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 85
- heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 33 (39%)

Genmeldinger *Recoveries*
Antal genmeldinger *No. of recoveries* 25
- heraf udenfor Færøerne *Recovered abroad* 2
Antal fugle *No. of individuals* 25
- heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 15 (60%)
Genmeldingsandel *Proportion recovered* 29,4%
Mærket i udlandet og genmeldt på Færøerne *Ringed abroad, recovered in the Faroes* 5

Ekstremer

Højeste alder *Oldest bird* 7 år 6 mdr.
Længste afstand *Longest distance*
Danmark *Denmark* 1.138 km

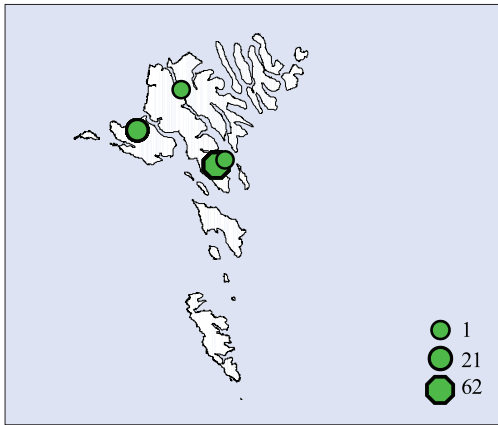

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for grågås ringmærket på Færøerne (n=85). Ringing sites of greylag geese ringed in the Faroes (n=85).

Femogtyve (29,4%) af de mærkede fugle er genmeldt, to af dem uden for Færøerne (fig. 1). De genmeldte grågæs er mærket henholdsvis 19. juli 1986 (12), 18. juli 1987 (10) og 31. juli 1989. Hovedparten af de genmeldte grågæs er ringmærket i Marknagil, Streymoy (13) og Fjallavatn, Vágur (11). Der er fem genmeldinger af fem fugle mærket i udlandet (fig. 5).

Træk, overvintring og spredning

For fugle genmeldt på Færøerne (23) er fem genfundet i vintermånederne (januar-februar). I alt er tre unger genfundet i en efterfølgende ynglesæson, i gennemsnit 21 (9-36) km fra mærkningsstedet. For fugle mærket som voksne er fire genfundet i en efterfølgende ynglesæson, i gennemsnit to km fra mærkningsstedet. De 23 fugle er i gennemsnit genmeldt 12 km fra mærkningsstedet (0-69 km).

To færøsk-mærkede grågæs er genfundet i udlandet (fig. 1): En unge mærket 18. juli 1987 ved Fjallavatn, Vágur, er skudt 10. november 1988 ved Filsø, Vestjylland, Danmark, 1.138 km sydøst for mærkningsstedet. En anden grågås, mærket som ungfugl (1k) 19. juli 1986 ved Fjallavatn, er skudt seks måneder senere (13. december) ved Forres i Skotland, 543 km sydsydøst for mærkningsstedet.

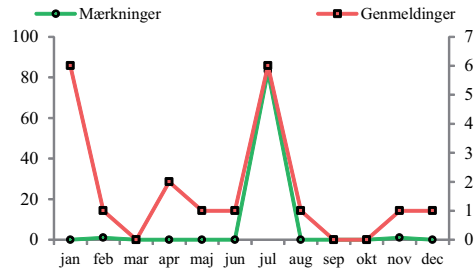

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for grågås ringmærket på Færøerne. Month of ringing (green circles) and recovery (red squares) of greylag geese ringed in the Faroes.

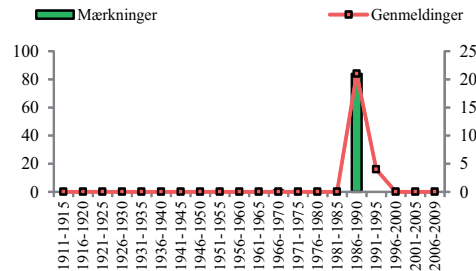

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for grågås ringmærket på Færøerne, i femårsperioder. Year of ringing (green bars) and recovery (red squares) of greylag geese ringed in the Faroes (five-year periods).

Fem grågæs mærket i udlandet er genmeldt på Færøerne (fig. 5): tre fra Island, én fra Skotland og én fra Holland. En ung hun (1k) mærket på Island den 23. juli 1999 blev aflæst fem måneder senere (18. december) ved Hvalba på Suðuroy. Året efter (19. oktober 2002) blev den aflæst på Orkneyøerne. En anden ungfugl fra Island, mærket 21. juli 2000, blev aflæst 25. januar og 12. april 2001, ligeledes ved Hvalba, Suðuroy. Den tredje islandske fugl, en voksen han mærket 22. juli 1998, blev fundet død 18. december 1999 på Nólsoy. En voksen grågås han fra Skotland, mærket 30. november 2003, blev aflæst flere efterfølgende vintre i Skotland og på Orkneyøerne, før den – formentlig på efterårstræk – blev aflæst 17. oktober 2007 ved Sørvágur på Vágur. Fra Holland kommer en voksen grågås mærket 30. maj 1974, som blev

fundet død 15. marts 1976 på Nólsoy, 1.281 km nordnordvest for mærkningsstedet.

Den færøske bestand overvintrer tilsyneladende på Færøerne og i Skotland. Vinterbestanden på Færøerne suppleres formentlig med enkelte fugle fra den islandske ynglebestand. Størstedelen af den store islandske ynglebestand overvintrer i Skotland og i mindre omfang i det nordlige England og Irland (Mitchell & Sigfusson 1999).

Genmeldings- og dødsårsager

De to ældste genmeldte fugle blev mærket som voksne 19. juli 1986 og genmeldt på mærkningsstedet 7 år og 6 måneder senere (20. januar 1994). Fem af de grågåseunger, der blev mærket ved Fjallavatn, blev dræbt af storkjøver. De øvrige genmeldingsårsager er skudt (9), ledningsdræbt (2), fanget i uld eller fiskeredskab (3), og forgiftet (1).

English summary

Greylag goose has been extinct in the Faroes but became re-established in the 1960's. It is now a common breeding bird. 85 greylag geese have been ringed, mostly in Marknagil (61) and Fjallavatn, Vágar (21). The first was ringed in 1970, and most have been ringed in 1986 (34) and 1987 (34). The majority have been ringed in July (98%). Of known age birds (n=89), 39% were ringed as chicks, 19% in their 1st calendar-year, and 42% as older. There are 25 recoveries of greylag goose ringed in the Faroes of which two were recovered abroad. The birds recovered in the Faroes have been recovered 0-69 km from the ringing site (mean 12 km). There are five recoveries from the winter period (January-February). Of greylag geese ringed as chicks and recovered the following season, the average distance from the ringing site is 21 (9-36) km. Of the four birds ringed as adults and recovered one of the following seasons, the average recovery distance was 2 km. The most frequent causes of recovery were shooting (9) and capture by bird (5). A greylag goose ringed as young (1st calendar-year) on 19 July 1986 at Fjallavatn, Vágar, was shot six months

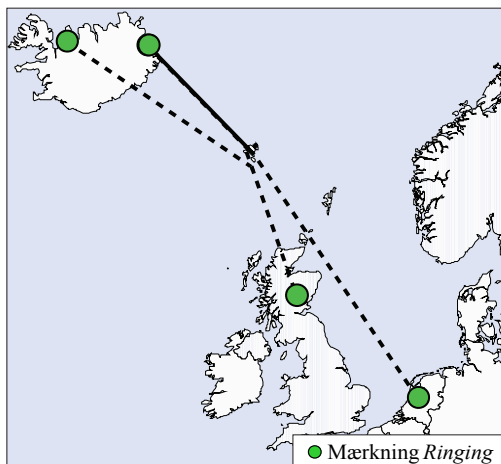

Fig. 5. Mærkningslokaliteter for grågås ringmærket i udlandet og genmeldt på Færøerne (n=5). Fuldt optrukket linje angiver direkte træk, mens stiplede linjer forbinder mærknings- og genfundssted. Ringing sites of greylag geese ringed abroad and recovered in the Faroes (n=5). The unbroken line indicates direct migration and dashed lines connect ringing and recovery sites.

later (13 December) at Forres in Scotland, 543 km SSE of the ringing site. Another bird, ringed as a chick on 18 July 1987 at Fjallavatn, Vágar, was shot on 10 November 1988 at Filsø, Denmark, 1,138 km SE of the ringing site. Five greylag geese ringed abroad have been recovered in the Faroes, three from Iceland, one from Scotland and one from the Netherlands. The three Icelandic birds were ringed in July and recovered in the Faroes in December, January and April, two of them in the following winter/spring. A bird ringed as an adult male on 30 November 2003 in Tayside, Scotland, was seen in several consecutive winters in Scotland and Orkney until it was recorded in Sørvágar, Vágar, on 17 October 2007 presumably during migration. A greylag goose ringed on 30 May 1974 in the Netherlands was found dead on 15 March 1976 on Nólsoy. The Faroese breeding population apparently winters in the Faroes and Scotland. The wintering population might be supplemented by individuals from the Icelandic population. The Icelandic population winters mostly in Scotland, N England and Ireland.